

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ

VN/25099/2021

5.10.2021

OMAISUUDEN HANKINTAAN TAI PERUSPARANNUKSEEN MYÖNNETTÄVIÄ VALTIONAVUSTUKSIA KOSKEVAT EHDOT JA RAJOITUKSET

Ehdot ja rajoitukset koskevat valtionavustuslain (688/2001) nojalla myönnettyjä avustuksia.

Yleistä

Opetus- ja kulttuuriministeriö myöntää valtionavustuksia valtion talousarvion määrärahoista. Ministeriö valmistelee avustuspäätökset, valvoo avustusten käyttöä ja arvioi avustusten vaikutuksia.

Valtionavustuksen saajan on noudatettava avustettavassa toiminnassa valtionavustuspäätöksessä sekä tässä päätöksen liitteessä mainittuja ehtoja ja rajoituksia. Ehtoihin ja rajoituksiin on koottu valtionavustuslaista (688/2001) valtionavustuksen saajaa koskevia olennaisia säännöksiä ja muita valtionavustuksen käyttöä koskevia määräyksiä.

Avustuksen käyttö

Valtionavustusta saa käyttää ainoastaan valtionavustuspäätöksen mukaiseen tarkoitukseen.

Avustettavan hankkeen toteutuneita tuloja ja kustannuksia tulee seurata kirjanpidossa omalla kustannuspaikallaan tai vastaavalla, erillisellä seurantakohteellaan (jäljempänä ”kustannuspaikka”). Avustuspäätöksessä määritellään, kuinka suuren osan avustus saa kattaa avustettavan hankkeen toteutuneista, hyväksyttävistä kustannuksista.

Avustusta saadaan käyttää hankkeen toteuttamisesta aiheutuneisiin menoihin, jotka ovat toteutuneet ennen avustuksen myöntämistä sekä menoihin, jotka ovat toteutuneet avustuksen myöntämivuonna ja kahden seuraavana vuonna, ellei avustuspäätöksessä toisin määrätä.

Hyväksyttävät kustannukset

Hyväksyttäviä kustannuksia ovat hankkeen toteuttamisen kannalta tarpeelliset ja määrältään kohtuulliset kustannukset vähennettynä hankkeeseen kohdistuvien korvausten, hyvitysten ja muiden näihin verrattavien kustannuksia vähentävien tulojen määrällä.

Hyväksyttäviä kustannuksia eivät ole poistot, varaukset eivätkä muut laskennalliset erät. Hyväksyttäviä kustannuksia eivät myöskään ole lainoista aiheutuvat kustannukset, ellei avustuspäätöksessä toisin ole määrätty.

Arvonlisävero hyväksytään avustettavaksi kustannukseksi vain, jos se jää avustuksen saajan lopullisesti maksettavaksi. Kunnille myönnettyissä avustuksissa hyväksytään vain arvonlisäverottomat kustannukset.

Avustus ei saa yhdessä muiden julkisten tukien kanssa ylittää hyväksyttävien kustannusten määrää.

Käyttötarkoituksen ja -ajan sekä ehtojen muuttaminen

Opetus- ja kulttuuriministeriö voi avustuksen saajan hakemuksesta perustellusta syystä muuttaa avustuksen käyttötarkoitusta ja -aika sekä ehtoja. Muutosta koskeva hakemus on tehtävä viimeistään 30 vuorokautta ennen avustuksen käyttöajan päättymistä. Hakemuksessa on mainittava avustuspäätöksen diaarinumero.

Hankeselvitys

Valtionavustuksen saajan on toimitettava valtionapuviranomaiselle selvitys toteutetusta hankkeesta avustuspäätöksessä ilmoitettuun määräaikaan mennessä. Mikäli hankeselvitystä ei toimiteta määräajassa, avustus voidaan joko osittain tai kokonaan jättää maksamatta sekä jo maksettu avustus periä takaisin.

Hankeselvityksen tulee sisältää:

- selvitys kohteen/hankkeen aloittamis- ja valmistumisajankohdasta
- selvitys kohteen/hankkeen rakennuskustannuksista ja hankkeeseen liittyvän irtaimen omaisuuden hankintakustannuksista
 - kustannuspaikkaraportti avustetun kohteen toteutuneista tuloista ja menoista avustuksen käyttöajalta
 - jos avustus on myönnetty ainoastaan tiettyyn hankintaan, kustannuksen voi todentaa hankintatositteella
- selostus tai raportti avustetusta kohteesta/hankkeesta

Avustuksen saajan tulee liittää selvitykseen kunnan rakennustarkastajan todistus tai muu luotettava selvitys hankkeen valmistumisesta.

Yksityisen yhteisön tulee lisäksi liittää selvitykseen tilintarkastajan lausunto avustuksen käyttämisestä ja hankkeen toteutuneista kustannuksista.

Avustuksen saajan tulee pyydettyä toimittaa myös muita selvityksiä, joita tarvitaan valtionavustuspäätöksen ehtojen noudattamisen valvomiseksi, kuten esimerkiksi kustannuspaikkaa vastaava pääkirja.

Tiedonantovelvollisuus

Valtionavustuksen saajan tulee antaa ministeriölle oikeat ja riittävät tiedot valtionavustuspäätöksen ehtojen noudattamisen valvomiseksi.

Valtionavustuksen saajan tulee ilmoittaa viipymättä ministeriölle muutoksesta, joka vaikuttaa valtionavustuksen käyttötarkoituksen toteutumiseen, avustuksen käyttöön tai muihin avustuksen käytölle asetettujen ehtojen ja rajoitusten toteutumiseen. Edellisten lisäksi avustuksen saajan tulee viipymättä ilmoittaa ministeriölle niistä olennaisista muutoksista, jotka liittyvät avustettavan hankkeen tai toiminnan toteuttamisen laatuun, laajuuteen tai rahoitukseen. Avustuksen saajan tulee arvioida muutoksia niihin tietoihin, joita avustushakemuksessa on annettu ja jotka ovat valtionavustuspäätöksen perustana.

Velvollisuus noudattaa hankintalakia

Avustuksen saajan tulee selvittää ja ottaa toiminnassaan huomioon mahdollinen velvollisuutensa noudattaa hankintalainsäädäntöä (laki julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista 1397/2016). Valtion, kuntien ja seurakuntien viranomaisten lisäksi hankintayksiköitä ovat mm. sellaiset valtionavustuksen saajat,

jotka täyttävät hankintalain 5 §:n mukaiset julkisoikeudellisen laitoksen tunnusmerkit. Julkisoikeudellinen laitos on velvollinen kilpailuttamaan hankintansa noudattaen hankintalain mukaisia menettelyitä. Jos avustuksen saaja saa hankinnan tekemistä varten tukea yli puolet hankinnan arvosta hankintalaissa tarkoituiltu hankintayksiköiltä, se on velvollinen noudattamaan hankintalakia siinä hankinnassa.

Hankinnalla tarkoitetaan tavaroiden ja palveluiden ostamista, vuokraamista tai siihen rinnastettavaa toimintaa sekä urakalla teettämistä taloudellista vastiketta vastaan. Hankintaa ei ole esimerkiksi:

- omana työnä tekeminen
- palkkaaminen työsuhteeseen
- maan, olemassa olevien rakennusten tai muun kiinteän omaisuuden hankinta tai vuokraus.

Vakuuttamisvelvollisuus

Yksityisen yhteisön tulee täydestä arvostaan vakuuttaa omaisuus, jonka hankkimiseen myönnetään valtionavustusta. Vakuuttamisvelvollisuus koskee myös keskeneräistä hanketta.

Selvitys toteutusaikaisesta vakuuttamisesta on toimitettava ensimmäistä maksuerää haettaessa ja selvitys valmiin kohteen vakuuttamisesta on liitettävä hankeselvitykseen.

Velvollisuus järjestää kirjanpito

Avustuksen saajan on järjestettävä kirjanpito kirjanpitolaissa (1336/1997) ja -asetuksessa (1339/1997) säädetyllä tavalla. Kirjanpito on järjestettävä siten, että avustuksen käyttöä voidaan seurata kirjanpidosta luotettavasti omalla kustannuspaikallaan.

Valtionavustuksen kohteena olevan omaisuuden käyttöaika ja valtionavustuksen palautusvelvollisuus

Valtionavustuksella hankittua tai perusparannettua omaisuutta ei saa käyttää pysyvästi muuhun kuin valtionavustuspäätöksessä määriteltyyn käyttötarkoitukseen eikä omaisuuden omistus- tai hallintaoikeutta luovuttaa toiselle valtionavustuspäätöksessä määrättyä valtionavustuksen kohteena olevan omaisuuden käyttöaikana. Jollei avustuspäätöksessä ole toisin määrätty, käyttöaika on

- 15 vuotta avustuksen myöntämisestä, jos avustus on myönnetty muussa kuin elinkeinotoiminnan tukemisen tarkoituksessa kiinteän omaisuuden, rakennuksen tai rakennuksessa olevan huoneiston hankintaan tai perusparannukseen
- muulloin 10 vuotta avustuksen tai sen viimeisen erän maksamisesta.

Valtionavustuksen saajan on ilmoitettava opetus- ja kulttuuriministeriölle viipymättä, jos valtionavustuspäätöksessä määrättyä valtionavustuksella hankitun tai perusparannetun omaisuuden käyttöaikana

- omaisuutta käytetään pysyvästi muuhun kuin valtionavustuspäätöksessä määriteltyyn käyttötarkoitukseen tai toiminta lopetetaan,
- omaisuuden omistus- tai hallintaoikeus luovutetaan toiselle tai
- omaisuus tuhoutuu tai vahingoittuu.

Avustuksen palautettavan ja takaisin perittävän määrän laskemiseen sovelletaan näissä tapauksissa valtionavustuslain 23 §:ää. Takaisinperintää ei määrätä, jos valtionavustuksen myöntämisestä on kulunut kiinteän

omaisuuden, rakennuksen tai rakennuksessa olevan huoneiston hankintaan tai perusparannukseen myönnetyn avustuksen kohdalla yli 15 vuotta ja irtaimen omaisuuden kohdalla yli 10 vuotta.

Valtionavustuksen saajan tulee viipymättä palauttaa virheellisesti, liikaa tai ilmeisen perusteettomasti saamansa valtionavustus tai sen osa. Valtionavustuksen saajan tulee palauttaa valtionavustus tai sen osa myös, jos sitä ei voida käyttää valtionavustuspäätöksessä edellytetyllä tavalla. Jos palautettava määrä on enintään 100 euroa, se saadaan jättää palauttamatta.

Valtionavustuksen saajan on maksettava palautettavalle tai takaisin perittävälle määrälle valtionavustuksen maksupäivästä korkolain (633/1982) 3 §:n 2 momentin mukaista vuotuista korkoa lisättynä kolmella prosenttiyksiköllä.

Jos takaisin perittävää määrää ei makseta viimeistään valtionapuviranomaisen asettamana eräpäivänä, sille on maksettava vuotuista viivästyskorkoa korkolain 4 §:n 1 momentissa tarkoitetun korkokannan mukaan.

Palautuksen yhteydessä on mainittava päätöksen diaarinumero ja eriteltävä koron ja palautettavan avustuksen osuus tilisiirron viestikenttään.

Avustus tulee palauttaa jollekin seuraavista opetus- ja kulttuuriministeriön tileistä:

Nordea Pankki Oyj
IBAN FI0616603000101306
BIC NDEAFIHH

Danske Bank Oyj
IBAN FI9180001700008031
BIC DABAFIHH

Tarkastusoikeus

Ministeriöllä on oikeus suorittaa valtionavustuksen maksamisessa ja käytön valvonnassa tarpeellisia valtionavustuksen saajan talouteen ja toimintaan kohdistuvia tarkastuksia.

Jos valtionavustus on myönnetty käytettäväksi valtionavustuspäätöksen mukaista käyttötarkoitusta toteuttavan muun kuin saajan hankkeeseen tai toimintaan, ministeriöllä on oikeus tarvittaessa tarkastaa valtionavustuspäätöksen mukaista toimintaa tai hanketta toteuttavan taloutta ja toimintaa. Valtionavustuksen saajan on korvauksetta annettava tarkastusta suorittavalle virkamiehelle ja tilintarkastajalle kaikki tarkastuksen kannalta tarpeelliset tiedot ja selvitykset, asiakirjat, tallenteet ja muu aineisto sekä muutoinkin avustettava tarkastuksessa.

Tarkastusta suorittavalla virkamiehellä on oikeus päästä tarkastuksen edellyttämässä laajuudessa valtionavustuksen saajan hallinnassa tai käytössä oleviin liike-, varasto- tai muihin vastaaviin ammatin tai elinkeinon harjoittamiseen käytettäviin tiloihin ja muille alueille, joiden oloilla on merkitystä valtionavustuksen myöntämiselle ja käytön valvonnalle. Tarkastusta ei saa suorittaa kotirauhan piiriin kuuluvissa tiloissa.